

สู่ทางการลงทุนในภาคเหนือของ สปป.ลาว

ภาคเหนือของ สปป.ลาว ซึ่งประกอบด้วยแขวงสำคัญ ได้แก่ แขวงเวียงจันทน์ แขวงหลวงพระบาง แขวงอุดมไชย แขวงหลวงน้ำทา แขวงบ่อแก้ว แขวงไชยบุรี แขวงพงสาลี แขวงหัวพัน และแขวงเชียงขวาง เป็นพื้นที่หนึ่งที่น่าสนใจเข้าไปลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังการเปิดใช้เส้นทาง R3E* ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ เส้นทางภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตามแนวเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor) ของ ภูมิภาคอินโดจีน เชื่อมไทย สปป.ลาว และจีน เนื่องจากเส้นทาง R3E จะช่วยเพิ่มความสะดวกในการคมนาคม และการขนส่งสินค้าระหว่างไทย สปป.ลาว และจีนตอนใต้ จากเดิมต้องพึ่งพาการขนส่งผ่านลำน้ำโขงเพียงทางเดียว ซึ่งมีข้อจำกัดบางประการ อาทิ การเดินเรือทำได้เฉพาะเวลากลางวันเพื่อความปลอดภัย เนื่องจากแม่น้ำโขง มีเกาะแก่งเป็นจำนวนมาก ทั้งที่จมอยู่ใต้น้ำและที่โผล่ขึ้นมาเหนือน้ำ ประกอบกับระดับน้ำในแม่น้ำโขงที่ ลดลงอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มจะรุนแรงขึ้น ทำให้เรือขนส่งบรรทุกสินค้าได้ไม่มากนัก จนส่งผลให้ต้นทุน ค่าระวางเรือต่อหน่วยสินค้าสูงขึ้น

➤ เส้นทาง R3E ใน สปป.ลาว

เส้นทาง R3E ใน สปป.ลาว เป็นการพัฒนาเส้นทางตามแนวเส้นทางหมายเลข 3 เดิมของ สปป.ลาว ซึ่งเป็นเพียงถนนลูกรัง มีรัฐบาลไทย รัฐบาลจีน และธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) เป็นผู้สนับสนุนด้านการเงิน ทั้งในรูปเงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำ และเงินให้เปล่า โดยโครงการก่อสร้าง เส้นทางเริ่มต้นที่ด่านห้วยทราย เมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว (ตรงข้ามกับด่านเชียงของ จังหวัดเชียงรายของ ไทย) ผ่านแขวงหลวงน้ำทา ไปสิ้นสุดที่ด่านบ่อเต็นของ สปป.ลาว ซึ่งติดกับชายแดนประเทศจีน ระยะทางรวม 228 กิโลเมตร ปัจจุบันโครงการก่อสร้างเส้นทาง R3E ใน สปป.ลาว อยู่ระหว่างดำเนินการ มีรายละเอียดดังนี้

- **เส้นทางช่วงเมืองห้วยทราย-บ้านสออด แขวงบ่อแก้ว** เริ่มต้นที่กิโลเมตรที่ 0 (ห่างจากปลาย สะพานข้ามแม่น้ำโขงฝั่ง สปป.ลาว ประมาณ 5.41 กิโลเมตร) ถึงกิโลเมตรที่ 84 บ้านสออด แขวงบ่อแก้ว ระยะทาง ประมาณ 85 กิโลเมตร ปัจจุบันการก่อสร้างคืบหน้าร้อยละ 59 เป็นถนนที่ลาดยางแล้วประมาณร้อยละ 15-20

- **เส้นทางช่วงบ้านสออด แขวงบ่อแก้ว-บ้านน้ำลิ่ง แขวงหลวงน้ำทา** เริ่มต้นที่กิโลเมตรที่ 84 บ้านสออด แขวงบ่อแก้ว ถึงกิโลเมตรที่ 159 บ้านน้ำลิ่ง แขวงหลวงน้ำทา ระยะทางประมาณ 74 กิโลเมตร ปัจจุบันการก่อสร้าง คืบหน้าประมาณร้อยละ 58 เป็นถนนที่ลาดยางแล้วประมาณร้อยละ 10

- **เส้นทางช่วงบ้านน้ำลิ่ง-ด่านบ่อเต็น แขวงหลวงน้ำทา** เริ่มต้นที่กิโลเมตรที่ 159 บ้านน้ำลิ่ง แขวงหลวงน้ำทา ถึงด่านบ่อเต็น ระยะทางประมาณ 69 กิโลเมตร ปัจจุบันการก่อสร้างคืบหน้าไปแล้วร้อยละ 98 คาดว่าจะแล้วเสร็จภายในปี 2549

นอกจากนี้ เพื่อเพิ่มความสะดวกในการขนส่งระหว่างไทยและ สปป.ลาว บนเส้นทาง R3E รัฐบาลไทย และรัฐบาล สปป.ลาว จึงร่วมมือวางแผนก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงจากอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ไปยังเมืองห้วยทราย โดยโครงการดังกล่าวประกอบด้วยตัวสะพานซึ่งมีความกว้าง 13.7 เมตร ยาว 630 เมตร และถนนซึ่งเชื่อมต่อกับถนนสายหลัก (R3E) ในฝั่งไทยระยะทาง 4.45 กิโลเมตร และในฝั่ง สปป.ลาว ระยะทาง 5.41 กิโลเมตร อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันโครงการดังกล่าวยังมีความคืบหน้าไม่มากนัก

* อ้างอิงชื่อตามธนาคารแห่งประเทศไทย ขณะที่กรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม ใช้ชื่อว่า “เส้นทาง R3A” ส่วนที่ระบุใน แผนที่สากล ใช้ชื่อว่า “เส้นทาง A3E”

➤ เส้นทางคมนาคมใน สปป.ลาว

➤ โครงการลงทุนที่มีศักยภาพในภาคเหนือของ สปป.ลาว

เป็นที่คาดว่า การเปิดใช้เส้นทาง R3E จะช่วยกระตุ้นและดึงดูดการลงทุนเข้าสู่พื้นที่ภาคเหนือของ สปป.ลาว ทั้งนี้ โครงการลงทุนที่มีศักยภาพตามเส้นทาง R3E รวมทั้งในบริเวณภาคเหนือของ สปป.ลาว ได้แก่ ธุรกิจเกี่ยวกับลอจิสติกส์ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการรับส่งผู้โดยสาร สถานีบริการน้ำมัน และอู่ซ่อมรถ ธุรกิจท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมถึงธุรกิจการเกษตร มีรายละเอียดดังนี้

- **ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับระบบขนส่งและลอจิสติกส์ตามแนวเส้นทาง R3E** อาทิ คลังสินค้า (Warehouse) ศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้า (Hub and Spokes) สถานีบรรจุและแยกสินค้ากอล่ง (Inland Container Depot : ICD) และสถานีพักตู้คอนเทนเนอร์และโรงจอดรถบรรทุกสินค้า (Container Yard and Truck Terminal) ทั้งนี้ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการลงทุน ได้แก่

- **บ้านนาเตย แขวงหลวงน้ำทา** ตั้งอยู่บนเส้นทาง R3E ใน สปป.ลาว ห่างจากชายแดนจีน เพียง 20 กิโลเมตร และเป็นบริเวณที่เส้นทาง R3E ตัดกับเส้นทางหมายเลข 13 ซึ่งเป็นเส้นทางหลักที่เชื่อมต่อ แขวงต่าง ๆ ของ สปป.ลาว ตามแนวเหนือใต้ ทำให้บ้านนาเตยเป็นบริเวณที่เอื้อต่อการเป็นศูนย์กระจายสินค้าต่อไปยังจุดต่าง ๆ ตามที่เส้นทางหมายเลข 13 ตัดผ่าน โดยเริ่มจากแขวงอุดมไซ แขวงหลวงพระบาง เข้าสู่นครเวียงจันทน์ ก่อนต่อไปยังภาคใต้ของ สปป.ลาว นอกจากนี้ บ้านนาเตยยังเป็นเสมือนจุดศูนย์กลางระหว่างตัวเมืองเชียงราย เชียงรุ่ง (จิ่งหง) ในมณฑลยูนนาน และหลวงพระบาง ซึ่งล้วนเป็นเมืองท่องเที่ยวและเมืองการค้าสำคัญอันดับต้นของไทย จีนตอนใต้ และ สปป.ลาว ตามลำดับ ปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวยิ่งช่วยเพิ่มโอกาสของการลงทุนก่อสร้างสถานีพักและกระจายสินค้า สถานีพักรถ รวมถึงคลังสินค้าในบริเวณบ้านนาเตย เนื่องจากผู้ให้บริการขนส่งสินค้าระหว่าง 3 จุดดังกล่าวสามารถใช้บริการคลังสินค้าหรือสถานีพักรถเพื่อลดต้นทุนค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นจากการต้องว่าจ้างผู้ขับรถสำรองเพื่อสับเปลี่ยนระหว่างการขนส่งสินค้า

- **เมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว** เพื่อรองรับความต้องการใช้บริการขนส่งสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องซึ่งเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของการค้าและการลงทุนในอำเภอเชียงของ รวมถึงเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการเปิดให้บริการเขตเศรษฐกิจพิเศษที่อำเภอเชียงของ ซึ่งคณะรัฐมนตรีของไทยมีมติเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2549 อนุมัติให้จัดตั้งขึ้นในพื้นที่ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

- **ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการรับส่งผู้โดยสาร สถานีบริการน้ำมัน และอู่ซ่อมรถ ตามแนวเส้นทาง R3E** เนื่องจากเส้นทาง R3E มีแนวโน้มที่จะเป็นเส้นทางสายหลักในการคมนาคมขนส่งสินค้าทางตอนเหนือของ สปป.ลาว ในระยะต่อไป ขณะที่พื้นที่บริเวณสองข้างทางของเส้นทาง R3E ในปัจจุบันยังเป็นป่าไม้เกือบทั้งหมด และยังไม่มีการลงทุนด้านบริการใด ๆ จึงเป็นโอกาสในการเข้าไปลงทุนทำธุรกิจดังกล่าวเพื่อรองรับปริมาณการใช้ถนนซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

- **ธุรกิจท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง** อาทิ โรงแรม ที่พักอาศัย และร้านอาหารที่ได้มาตรฐาน เพื่อรองรับการท่องเที่ยวทางภาคเหนือของ สปป.ลาว ซึ่งมีแนวโน้มขยายตัวขึ้น สังเกตได้จากในช่วงปี 2544-2548 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาใน สปป.ลาว เฉลี่ยปีละ 770,000 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวจากเอเชีย (ราวร้อยละ 80 ของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมด) รองลงมา ได้แก่ ยุโรป (ร้อยละ 13) และทวีปอเมริกา (ร้อยละ 5) ขณะที่สถานประกอบการด้านการท่องเที่ยวในภาคเหนือของ สปป.ลาว ยังมีอยู่น้อย จนบ่อยครั้งที่ความต้องการใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวในฤดูกาลท่องเที่ยวมี

มากกว่าอุปทานห้องพักในพื้นที่ นอกจากนี้ สถานประกอบการส่วนใหญ่ยังไม่ได้มาตรฐานสากล โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับสถานประกอบการด้านการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของประเทศอื่น ๆ ทั้งนี้ รายละเอียดของประเภท และจำนวนสถานประกอบการด้านการท่องเที่ยวในภาคเหนือของ สปป.ลาว มีดังนี้

พื้นที่	สถานประกอบการด้านการท่องเที่ยวปี 2548 (แห่ง)			
	โรงแรม	เกสต์เฮาส์และรีสอร์ท	ร้านอาหาร	สถานบันเทิง
แขวงเวียงจันทน์	3	135	47	25
แขวงหลวงน้ำทา	5	71	18	3
แขวงอุดมไซ	2	56	51	2
แขวงหลวงพระบาง	8	108	32	3
แขวงบ่อแก้ว	2	23	12	3
แขวงไซยะบุรี	2	53	36	5
แขวงพงสาลี	3	27	23	4
แขวงหัวพัน	5	44	21	3
แขวงเชียงขวาง	20	24	11	4
รวม	50	541	251	52

ที่มา : Committee for Planning and Investment National Statistics Center, July 2005

- **ธุรกิจการเกษตร รวมถึง Contract Farming** การเพาะปลูกพืชในพื้นที่ทางภาคเหนือของ สปป.ลาว เป็นโครงการลงทุนที่ได้รับความสนใจเพิ่มขึ้นเป็นลำดับจากนักลงทุนต่างชาติ โดยเฉพาะจากจีน และไทย เนื่องจากพื้นดินในภาคเหนือของ สปป.ลาว มีความอุดมสมบูรณ์จากการมีป่าไม้ปกคลุมเป็นจำนวนมาก ประกอบกับสภาพอากาศที่เย็นเกือบตลอดทั้งปี ส่งผลได้จากปริมาณผลผลิตหลายชนิดเก็บเกี่ยวได้มากที่สุด ในแนวทางเหนือ อาทิ อ้อย ในแขวงหลวงน้ำทา ข้าวไร่และข้าวโพดในแขวงไซยะบุรี รวมทั้งชา เฟืองและมัน ในแขวงพงสาลี เป็นต้น นอกจากนี้ เส้นทาง R3E ยังช่วยอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าไปยังตลาดรับซื้อขนาดใหญ่ เช่น จีนและไทย ทั้งนี้ โครงการลงทุนที่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์ ได้แก่

- **โครงการลงทุนเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ** ทั้งในรูปแบบการขอสัมปทานที่ดินเพื่อเพาะปลูกเอง และการทำ Contract Farming โดยเฉพาะพืชที่กำลังเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ อาทิ ถั่วเหลือง ละหุ่ง ข้าวโพด ดอกไม้เมืองหนาว พักและผลไม้ปลอดสารพิษ มันสำปะหลัง และปาล์มน้ำมัน

- **โครงการลงทุนแปรรูปสินค้าเกษตร** เนื่องจากพื้นที่ทางภาคเหนือของ สปป.ลาว มีวัตถุดิบทางการเกษตรอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะอ้อย ข้าว ข้าวโพด ชา และถั่วเหลือง

➤ **ข้อควรระวังในการลงทุนในภาคเหนือของ สปป.ลาว**

การเข้าไปลงทุนในภาคเหนือของ สปป.ลาว มีข้อควรระวังซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจที่นักลงทุนควรทราบ ดังนี้

- **ข้อจำกัดในการขนส่งสินค้า** อาทิ ระเบียบการขนส่งสินค้าผ่านแดนและพิธีการศุลกากรบริเวณด่านชายแดนไทย และ สปป.ลาว ค่อนข้างยุ่งยากและใช้เวลานาน รวมถึงการเดินทางขนส่งสินค้าข้ามแดน

ระหว่างกันที่ยังทำได้ลำบากในปัจจุบัน อาจเป็นข้อจำกัดสำคัญในการดำเนินธุรกิจขนส่ง รวมถึงธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับลอจิสติกส์ นอกจากนี้ เส้นทาง R3E หลายช่วง โดยเฉพาะช่วงบ้านสอด แขวงบ่อแก้ว ถึงบ้านน้ำลิ่ง แขวงหลวงน้ำทา ซึ่งมีความลาดชันและคดเคี้ยวค่อนข้างมากไปตามไหล่เขา อาจเป็นอุปสรรคต่อการรองรับรถขนส่งขนาดใหญ่ เช่น รถตู้คอนเทนเนอร์

- **การขาดแคลนแรงงานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ** เนื่องจากประชากรของ สปป.ลาว มีจำนวนน้อย และแรงงานบางส่วนอพยพไปทำงานยังต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศไทย อาจส่งผลให้เกิดการขาดแคลนแรงงานในอนาคต ประกอบกับแรงงานส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาน้อย จนกลายเป็นข้อจำกัดในการทำงานซึ่งส่งผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจของนักลงทุน

- **การขาดแคลนระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน** อาทิ น้ำประปา ทำให้ค่าน้ำประปาใน สปป.ลาว ค่อนข้างแพง รวมถึงระบบการสื่อสารโทรคมนาคมไม่ทั่วถึง ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจของนักลงทุน

ส่วนวิเคราะห์ธุรกิจ ฝ่ายวิชาการ

สิงหาคม 2549